

Sammendrag:

Utenlandske turistenes forbruk i Norge 2005

Denne studien dokumenterer forbruksutgiftene til utenlandske gjester i Norge i vinter- og sommersesongen 2005. Undersøkelsen omfatter overnattingsgjester som reiste ut av Norge med fly, jernbane eller egen bil og som var på en reise der hovedformålet var ferie/fritid, besøk hos slekt/venner eller private innkjøp. Det er også foretatt analyser av forbruket til utlendinger som foretok en yrkesreise med fly i Norge.

Rapporten bygger på Gjesteundersøkelsen 2005, en representativ utvalgsundersøkelse gjennomført av Transportøkonomisk institutt. 2 464 reisefølger i bil (om lag 6 600 personer) og 787 overnattingsgjester som reiste ut med fly, tog eller rutebuss ble intervjuet i sommersesongen. Alle disse var på feriereise, inkludert besøk hos slekt og venner. Dessuten ble det foretatt intervjuer av 312 overnattingsgjester som var på yrkesreise og reiste ut av Norge med fly. For vintersesongens del bygger vi på utfylte spørreskjema fra 1 393 reisefølger på feriereise (om lag 4 900 personer) og 1 261 overnattingsgjester med fly, tog eller rutebuss. Av disse siste var 715 på feriereise og 546 på yrkesreise.

Det er også gjennomført en separat undersøkelse av et utvalg utenlandske cruisepassasjerer på landbesøk i norske havner. Det er imidlertid ikke gjort noen analyse av øvrige dagsbesøkende i Norge når det gjelder forbruk. Det er heller ikke gjennomført noen forbruksundersøkelse av utlendinger som besøker Norge i turbuss.

Vintersesongen 2005

De totale forbruksutgiftene per bilturist var om lag 4 100 kroner vinteren 2005. Dette utgjør 643 kroner per gjestedøgn. De som var på besøk hos slekt og venner hadde et forbruk per gjestedøgn som var noe lavere enn gjennomsnittet, mens de som var på en ferie/fritidsreise (ikke snøferie) hadde et litt høyere forbruk enn gjennomsnittet. Svenske bilturister har et lavere gjennomsnittsforkbruk enn bilturistene fra Danmark og Tyskland. Dette skyldes i hovedsak mindre forhåndsbetalte utgifter, idet de svenske turistene som regel ikke bruker ferge når de reiser til Norge.

Utgiftene varierer dessuten etter viktigste overnattingsmåte. De som overnatter på hotell eller leier hytte, har utgifter for hele oppholdet på om lag 4 500 kroner. De som overnatter på egen eller lånt hytte, bruker 3 000 kroner. Minst utgifter har de som overnatter hos slekt og venner, med et totalbeløp på om lag 1 500 kroner.

Når det gjelder de utgiftene som bilturistene har betalt for mens de var i Norge, har vi hatt muligheten for å fordele disse på forbrukskategorier. 40 prosent av utgiftene er brukt på ulike typer aktiviteter, men det brukes også mye på overnatting og innkjøp av dagligvarer, nesten en femdel på hver av disse kategoriene.

De turistene som bruker fly når de besøker Norge, har i gjennomsnitt høyere utgifter på reisen enn bilturistene. Mens de sistnevnte brukte 643 kroner per gjestedøgn, var tilsvarende forbruk for de turistene som kom med fly om lag 1 300 kroner. Både de forhåndsbetalte utgiftene og utgiftene betalt i Norge var høyere for flyturistene enn for bilturistene.

Sommersesongen 2005

De utenlandske feriegjestene som besøkte Norge sommeren 2005 brukte gjennomsnittlig 718 kroner per døgn. Dette indikerer en nedgang fra 2002, da tilsvarende tall ble beregnet til 761 kroner. Fordi begge disse undersøkelsene bygger på relativt små utvalg, må en være klar over at det knytter seg en betydelig usikkerhet til slike sammenligninger. I 2005 ble de forhåndsbetalte utgiftene beregnet til 324 kroner, mens 394 kroner ble betalt under oppholdet i Norge.

De feriegjestene som brukte fly til og fra Norge har et betydelig høyere forbruk per gjestedøgn enn bilturistene, se tabell A. Dette gjelder både forhåndsbetalte utgifter og forbruk betalt under oppholdet i Norge. Dette skyldes blant annet at feriegjestene som kommer med fly er her i kortere tid enn dem som bruker bil.

Tabell A: Forbruksutgifter per gjestedøgn for utenlandske feriegjester i sommersesongene 2002 og 2005, etter transportmiddel ved utreise og betalingstidspunkt (NOK).

	Forhåndsbetalte utgifter	Betalt i Norge	Totalt døgnforbruk
2002 bilturister	154	384	538
2005 bilturister	152	342	494
2002 flyturister	548	774	1 322
2005 flyturister	632	479	1 111

TØI rapport 823/2006

Feriegjester som hovedsakelig overnatter på hotell, har de største forbruksutgiftene, estimert til et totalt døgnforbruk på 1 070 kroner for bilturistene og 1 450 kroner for flyturistene, se tabell B. Lavest utgifter har de feriegjestene som overnatter hos slekt og venner, med et totalt døgnforbruk på 350 og 530 kroner for henholdsvis bil- og flyturistene.

Forbruket per gjestedøgn varierer naturlig nok mye mellom de enkelte bostedsländer, variasjonene er likevel minst for bilturistene. De laveste utgiftene per døgn har de svenske bilturistene med 300 kroner, mens tyske bilturister ligger på 430 kroner og danske og finske ligger litt i underkant av 500 kroner. De franske bilturistene har oppgitt de høyeste utgiftene, nesten 800 kroner, men det er få franske respondenter, så resultatet her må tolkes med forsiktighet. Blant flyturistene har gjester fra Finland, Storbritannia og Tyskland det høyeste forbruk per gjestedøgn, ikke minst fordi flyturistene fra disse landene har relativt korte opphold i Norge.

Tabell B: Forbruksutgifter per gjestedøgn for utenlandske turister i sommersesongen 2005, etter viktigste overnattingsmåte i Norge (NOK)

Hovedovernattingsmåte*	Bilturister			Flyturister		
	Forhånds- betalte utgifter	Betalt i Norge	Totalt døgn- forbruk	Forhånds- betalte utgifter	Betalt i Norge	Totalt døgn- forbruk
Hotell	463	608	1071	816	631	1447
Leid hytte	247	298	545	-	-	-
Camping	66	343	409	-	-	-
Slekt og venner	93	253	346	209	319	528
Alle	152	342	494	632	479	1111

TØI rapport 823/2006

*Hovedovernattingsmåte er her definert ved at minst 60 prosent av overnattingene i Norge hadde funnet sted innenfor den aktuelle overnattingskategori.

Det er også undersøkt hvilke varer og tjenester de utenlandske turistene brukte pengene sine på under oppholdet i Norge. Både bilturister og flyturister bruker en drøy firedel av budsjettet i Norge på overnatting. Dette har ikke endret seg fra 2002 til 2005. Budsjettandelene til servering og kategorien ”øvrige innkjøp” ser ut til å ha økt noe fra 2002 til 2005, mens andelene brukt på dagligvarer trolig har gått litt ned.

Undersøkelsen belyste også samlet forbruk per person for norgesreisen. Gjennomsnittlig totalt forbruk for de utenlandske bilturistene som besøkte Norge i sommersesongen 2005 var nærmere 4 500 kroner. Nesten to tredeler av dette, cirka 2 800 kroner, var betalt under oppholdet i Norge, mens det resterende var forhåndsbetalt. En flytursturist brukte i gjennomsnitt nær 13 300 kroner på sin norgesreise, hvorav nesten 9 000 var betalt i Norge.

For yrkesreisende med fly ligger forbruksutgiftene betydelig høyere enn tilsvarende for flyturistene. Gjennomsnittlig forbruk per gjestedøgn er 2 100 kroner, av disse 900 kroner betalt i Norge.

Utenlandske cruisepassasjerers forbruk i Norge

Sommeren 2005 ble det gjennomført en undersøkelse av utenlandske cruisepassasjerer på besøk i norske havner, med det formål å gi noen indikasjoner på hvor stor etterspørsel anløp av cruiseskip skaper for virksomheter i land. Til sammen 972 passasjerer fylte ut et enkelt spørreskjema i Oslo, Bergen og Tromsø. Her går det fram at hver passasjer brukte om lag 440 kroner per landbesøk, men summen varierer mye etter nasjonalitet og besøkshavn. Amerikanerne bruker mest, britene minst, mens forbruket var størst i Oslo, minst i Tromsø. Utenlandske cruisepassasjerers totale forbruk i land i 2005 er beregnet til 572 millioner kroner, av disse er 310 millioner knyttet til arrangerte ekskursjoner, mens de resterende 262 millioner er forbrukt på individuelle landbesøk.

Totalomsetning i vinter- og sommersesongene 2005

Den totale omsetningen for vintersesongen 2005 er beregnet til 6,3 milliarder kroner. Av dette ble 2,9 milliarder betalt før reisen startet. To tredeler av omsetningen om vinteren er knyttet til flyturistene. Danmark er det viktigste vintermarkedet for norsk reiseliv, fulgt av Sverige og Tyskland.

De utenlandske feriegjestene som inngår i denne undersøkelsen, representerte en samlet omsetning på om lag 10,5 milliarder kroner i løpet av sommersesongen (mai til september) 2005. Vel 4,8 milliarder kroner av dette var forhåndsbetalte utgifter, mens nærmere 5,7 milliarder kroner ble brukt i løpet av oppholdet i Norge. Samlet sett betalte flyturstene mer på forhånd enn bilturistene gjorde, mens bilturistene hadde noe større totalt forbruk enn flyturstene under oppholdet i Norge. Samlet omsetning fra de utenlandske bilturistene sommeren 2005 var 4,35 milliarder kroner, mens omsetningen fra flyturstene representerte nær 6,2 milliarder.

Dersom vi sammenligner forbruket i sommersesongen 2005 med samme sesong i 2002, viser det seg at det er særlig innenfor områdene servering og aktiviteter at det har vært en betydelig økning. Derimot brukte feriegjestene mindre penger i dagligvarebutikkene i 2005 enn tre år tidligere.

Tyskland er det største markedet for norsk reiselivsnæring om sommeren. Tre av 10 milliarder kroner i totalomsetning sommeren 2005 kan knyttes til tyskerne. Storbritannia og USA bidrar deretter med om lag en milliard kroner hver.